

Utbildningsinspektion i grundskolan Alfredshällskolan och Alfredshälls förskola

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Alfredshällskolan	Antal barn/elever
Förskoleverksamhet	103
Skolbarnsomsorg	65
Förskoleklass	24
Grundskola	149

Utbildningen vid skolan omfattar förskoleklass, grundskola med årskurs 1-6 samt fritidshem. Alfredshällskolan är organiserad i en förskoleklass, en klass per årskurs 1-6 samt fritidshem för årskurs F-3. Skolans pedagogiska personal arbetar i arbetslag. Till skolområdet hör även Alfredshälls förskola som består av fyra avdelningar med barn fördelade i åldersgrupperna 0-4, 3-4, 4-5 samt 1-3 år. Avdelningen med barn i åldern 1-3 år benämns Vilekulla och är inrymd i en villa. I närhet till skolan finns Lärkans förskola som består av två avdelningar med barn i åldrarna 1-3 och 3-5 år. Vid inspektionstillfället besöktes inte Lärkans förskola. Skolans ledning består av rektorn och biträdande rektorn.

Skolan ligger i ett attraktivt villaområde nära havet i södra delen av Bjärred och flertalet barn och elever är bosatta där. Flertalet familjer är högtbildade och andelen yrkesarbetande är stor, vilket innebär att 93 procent av eleverna i F-3 är inskrivna på skolans fritidshem.

Tidigare bedrevs skolverksamheten i en gammal byskola i utkanten av Bjärred. Alfredshällskolan är nybyggd och stod klar 2001. I direkt anslutning till skolan finns en idrottshall.

Enhet Alfredshäll har som profil kommunikation, värdegrunden, rörelse och hälsa samt portfolio. Skolan satsar också på miljöarbete och har uppnått Grön Flagg.

Genomförandet av inspektionen i Alfredshällskolan

Skolverket sände den 19 maj 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Alfredshällskola och förskola har bestått av undervisningsråden Ebba Svartz och Per Ingvar de la Motte. Besök i Alfredshällskola och förskola inleddes den 20 september och avslutades den 21 september 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Alfredshällskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Alfredshällskola och förskola genomfördes formella intervjuer med elever, föräldrar, pedagogisk personal, elevvårdsteam, rektorn och biträdande rektorn. Ett urval av klasser besöktes och lektioner observerades.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Miljön i förskolan och skolan är mycket trygg både fysiskt och psykosocialt. Samtalstonen i förskolan ger intryck av att vara vänlig och respektfull och de vuxnas samtal med barnen visar på genuint engagemang. Barnen är aktiva och frimodiga och kan fritt välja bland förskolans material.

Medvetenheten hos eleverna om skolans olika samverkansråd, deras funktion, arbets- och beslutsformer är god. Eleverna uttrycker en vilja att påverka och förändra verksamheten i skolan och tycker sig även ha möjlighet till detta. Vid nyanställningar på skolan deltar elevrepresentanter i anställningsintervjuerna. I samtalen med eleverna mötte inspektörsteamet elever med förmåga att uttrycka sig och argumentera. Eleverna kunde redogöra för sina synpunkter på ett sakligt sätt och visade varandra respekt i samtalen. Personal och föräldrar beskrev eleverna som frimodiga, ärliga och omhändertagande.

Eleverna tränas utifrån ålder och mognad att ta större och större ansvar för sin utbildning och sin miljö. Genom arbetet i de olika råden och genom miljöprojektet "Grön Flagg" utvecklar eleverna förmågor att ta allt större ansvar för såväl den utbildning som de finns i som för sin miljö. Inspektörsteamet bedömer att övervägande delen av eleverna visar förmåga att ta detta ansvar. Dock framkom att elevernas möjlighet till ansvar och inflytande varierar stort beroende på undervisande lärare.

Ett aktivt arbete kring normer och värden pågår på förskolan vilket medför att barnen har goda kunskaper med sig när de så småningom börjar på skolan. Eleverna på Alfredshällskolan visar också i intervjuer att de är väl medvetna om

skolans normer och regler samt hur man skall bete sig mot varandra. Enligt elever och personal har det tidigare förekommit enstaka fall av mobbning på skolan men idag förekommer det inte. Däremot kan konflikter och ibland andra former av kränkningar förekomma.

Lomma kommun är ett homogent samhälle och barn och elever på enhet Alfredshäll möter få barn med annan kulturell bakgrund. Det finns en medvetenhet hos föräldrar och personal att detta kan vara ett problem avseende möjligheten att utveckla tolerans och förståelse för människors olikheter och lika värde. Det är av vikt att personalen aktivt arbetar för att utveckla barns och elevers känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen.

Sammanfattningsvis gör inspektörsteamet bedömningen att enhet Alfredshäll erbjuder barn och elever en harmonisk, trygg och positiv miljö. Barn och elever har kunskaper om värden och förhållningssätt i linje med de nationella målen i läroplanerna för förskola och grundskola. Inspektörsteamet bedömer att barn och elever är motiverade och känner lust att lära och utvecklas socialt och kognitivt.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

På Alfredshälls förskola följs barnens utveckling genom kontinuerlig dokumentation och genom observationer. Enligt utsagor från personalen ligger barnen väl framme utvecklings- och kunskapsmässigt och utvecklar självständighet och tillit till sin egen förmåga. Verksamheten under året planeras utifrån olika teman. I planeringen av ett tema och den dagliga vistelsen på förskolan ingår moment som utvecklar och stimulerar barnens lärande. Vid besökstillfället pågick olika aktiviteter på avdelningarna och inspektörsteamet observerade aktiva, frimodiga och nyfikna barn med förmåga att lära och leka. Vidare observerade inspektörsteamet att i de olika aktiviteterna utvecklar barnen, ensamma eller tillsammans med andra, förmågor emotionellt, språkligt, socialt och motorisk.

I enhet Alfredshäll pågår ett arbete att införa individuella utvecklingsplaner och portfolio. Syftet är att för både elever, föräldrar och personal tydliggöra såväl de nationella kunskapsmålen som barns och elevers utveckling. Dock framkommer i intervjuer med elever och föräldrar att kunskapen om skolans mål varierar. Inspektörsteamet kan konstatera att de nationella kunskapsmålen är föga kända av elever och föräldrar.

För att följa elevernas kunskapsutveckling använder skolan diagnostiska prov och de nationella ämnesproven i skolår 5. Resultatet på de nationella ämnesproven i skolår 5 är mycket goda. Vårterminen 2004 var samtliga 25 elever godkänd i svenska och engelska medan en elev inte nådde målen i matematik. I

genomsnitt börjar en elev per klass i årskurs 1 som sexåring. Vid skolstart är cirka 73 procent av eleverna är läskunniga.

Inspektörsteamet såg exempel på elever med förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörsteamet att i Alfredshälls förskola utgör omsorg, omvårdnad, fostran och lärande en helhet i den pedagogiska verksamheten. I Alfredshällskolan är måluppfyllelsen mycket god och eleverna får till stor del det stöd och de utmaningar som de behöver. Inspektörsteamet bedömer att elevernas utveckling och lärande är av god kvalitet och ligger i linje med läroplanens och kursplanernas mål. Dock bör målen göras kända för elever och föräldrar.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

I Alfredshälls förskola arbetar personalen aktivt med värdegrunden genom att själva vara tydliga och goda förebilder för barnen och genom att samtala mycket med barnen. Förskolans arbetsplan beskriver hur barns möjlighet och vilja till inflytande skall stimuleras. Likaså beskrivs i arbetsplanen att pojkar och flickor skall erbjudas likvärdig verksamhet på förskolan och att lokaler och material skall anpassas för såväl pojk- som flicklekar. Inspektörsteamet observerade stimulerande miljöer med material och aktiviteter som ger flickor och pojkar möjlighet att pröva och utveckla förmågor och intressen utan begränsningar i stereotyperna könsroller.

Personalen framförde en oro för att inte kunna garantera barnens säkerhet på grund av större barngrupper. Oron gäller i första hand på avdelningar med yngre barn som vilar middag. Personalen uppger att det är oundvikligt att kortare stunder lämna barnen utan uppsikt för att personalen ska få lunchrast. Huruvida detta är ett organisations- och ledningsproblem eller att antalet personal är för få tar inte inspektörsteamet ställning till. Inspektörsteamet bedömer dock att det är av vikt att kommunen analyserar förhållandet för att tillse att barnens miljö, under hela vistelsetiden på förskolan, är säker.

Personalen planerar verksamheten utifrån barngruppens sammansättning och behov för att motverka alla former av kränkande behandling.

På Alfredshälls förskola är kontakten med föräldrarna mycket god och föräldrarna som deltog i samtalet säger sig vara mycket nöjda. Det finns ett förskoleråd som består av föräldrarepresentanter från de olika avdelningarna, skolläring samt personalrepresentanter. Rektor och biträdande rektor alternerar ordförandeskapet i förskolerådet medan en av föräldrarna är sekreterare. Frågor

som diskuteras är till exempel verksamhetens innehåll, kvalitetsredovisning, barngruppernas storlek och sammansättning samt rutiner på förskolan.

I enhet Alfredshäll har skolledning och personal starkt fokus på värdegrundsfrågorna. I skolans s.k. "Profil Alfredshäll" ingår värdegrunden som en del i profilen. Den gemensamma värdegrunden beskrivs genom begreppen Glädje Trygghet Demokrati Ansvar Respekt Empati och genom att arbetet på enheten skall sätta varje fråga i ett värdegrundsperspektiv. Skolledningen driver dessa frågor starkt för en god arbetsmiljö för barn, elever och personal. Värdegrundsperspektivet sätter även sin prägel på skolans dokumentation. Dock fick inspektörsteamet indikationer på att ett gemensamt förhållningssätt inte till alla delar omfattar all personal. I detta avseende kan värdegrundsarbetet förbättras.

Skolan har väl fungerande formella samverkansorgan med såväl elever som föräldrar. De formella organen för samverkan med eleverna finns i form av klassråd, elevråd, kulturråd, idrottsråd, miljöråd, kamratråd samt matråd. Rektorn ser samverkan med eleverna som en mycket viktig del i skolans utveckling. Eleverna deltar efter ålder och mognad och skolan har som ambition att samtliga elever skall ha ingått i minst ett av råden innan de lämnar Alfredshällskolan. Eleverna känner väl till de olika råden och dess funktion. Eleverna tar uppdragen på allvar och ser arbetet som betydelsefullt för att kunna påverka och vara delaktiga i vad som sker på skolan. De får god förståelse för demokratiska beslut genom arbetet i råden. Kontakten mellan de olika råden, klassråden och elevrådet fungerar väl och sker regelbundet. I elevrådet deltar två elever från varje klass samt rektorn. En elev i årskurs 6 är ordförande medan en elev i årskurs 5 är sekreterare. Genom att tillse att en pojke och en flicka representerar respektive klass beaktas även genusperspektivet. Skolan har elevskyddsombud som tillsammans med de vuxna tar ansvar för skolmiljön och förbättringar i denna. Bland annat deltar de i skolans skyddsronder.

På enhet Alfredshäll finns både förskoleråd och skolråd. Skolrådet består av två föräldrarepresentanter från varje klass, skolledning samt två personalrepresentanter. Skolledningen kallar till möte en gång per månad där rektorn är ordförande och en av föräldrarna är sekreterare. Skolrådet fungerar som bollplank och har en rådgivande funktion. Frågor som diskuteras är mål för verksamheten, uppföljnings- och utvärderingssystem, budget, arbetsmiljö med mera. Skolrådsrepresentanterna har också som uppgift att kontakta nytilkomna familjer för att presentera verksamheten på enheten. Enhet Alfredshäll har gemensam kompetensutveckling för föräldrar och personal, Pedagogiskt Café. På dessa behandlas olika teman som till exempel Barn och mat – tips och idéer för stressade föräldrar.

Skolan har en arbetsplan över barns och elevers inflytande framtagna av personal på enheten. Arbetsplanen gäller småbarnsavdelning och syskonavdelning på förskolan, förskoleklass och årskurs 1- 6. Genom att arbetsplanens beskrivning startar med 1-åringen visar denna på ett konkret sätt barns och elevers möjlighet till ökat inflytande efter ålder och mognad. Innehållet i arbetsplanen rör i huvudsak de demokratiska principerna medan det saknas en progression för barns och elevers reella inflytande över sitt lärande och det inre arbetet i verksamheten. I detta avseende kan arbetsplanen förbättras. Inspektörsteamet observerade att elevernas reella inflytande över skolans inre arbete och det egna

lärandet förekommer i ringa omfattning. Lärarna uppgav att eleverna i temaarbeten i viss mån görs delaktiga. Genom egna observationer och via utsagor kan inspektörsteamet konstatera att elevernas möjlighet till inflytande är till största delen beroende av undervisande lärare. De föräldrar som deltog i samtalet menade att eleverna får utöva ett visst inflytande utifrån mognad och ålder.

I Alfredshällskolan pågår ett aktivt arbete för att förebygga alla former av kränkande behandling. Rutiner och förhållningssätt för arbetet är väl dokumenterat på skolan. Mål är framtagna och rutiner finns både för att motverka kränkningar och för hur personalen ska agera om kränkningar skulle inträffa. Dock saknas rutiner och dokumentation för att motverka kränkningar mellan vuxen och elev samt mellan elev och vuxen. Rektorn uppger i samtalet att arbetsplanen för att motverka alla former av kränkande behandling är under omarbetning för att även omfatta vuxen och elev samt elev och vuxen. Förhållningssättet på skolan är att det skall finnas många vuxna bland eleverna och att de vuxna reagerar och agerar direkt om något inträffar. Vid en kränkning involveras föräldrarna och de föräldrar som inspektörsteamet samtalade med visade stort förtroende för personalens sätt att förebygga och att hantera eventuella kränkningar mellan eleverna. På skolan finns ett antimobbningsteam som kontinuerligt arbetar med att förebygga och hantera kränkningar mellan eleverna. Personalen beskrev i samtalen att det förebyggande arbetet sker genom samtal och dialog med eleverna, dramaövningar, rollspel m.m.

Skolsköterskan tillhör barn- och utbildningsnämndens gemensamma resursenhet och är tillgänglig på skolan åtta timmar i veckan. Hon deltar även i klasserna i det förebyggande arbetet kring ANT, sex och samlevnad med mera. Skolläkare finns att tillgå vid behov. Skolan arbetar hälsofrämjande genom att ha mycket aktiviteter utomhus, regelbunden fysisk aktivitet och genom olika friskvårdssatser.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörsteamet att Alfredshälls förskola samverkar med föräldrar och barn i arbetet med normer, förhållningssätt och om den fysiska och psykosociala miljön i övrigt. Dock är det av stor vikt att ledningen tillser att organisera förskolans verksamhet på ett sådant sätt att barnen garanteras en säker vistelse under hela dagen. I Alfredshällskolan pågår ett aktivt arbete kring värdegrundsfrågorna. Samverkan med elever och föräldrar kring förhållningssätt, den fysiska och psykosociala arbetsmiljön samt för att främja lärandet är av god kvalitet. Även ett medvetet och systematiskt arbete av god kvalitet pågår för att motverka alla former av kränkande behandling. Dock bör skolans handlingsplan för att motverka alla former av kränkande behandling kompletteras för att även omfatta kränkningar mellan vuxen och elev såväl som elev och vuxen. Elevernas formella inflytande, delaktighet och demokratiska fostran sker på ett föredömligt sätt. Inspektörsteamet bedömer dock att elevernas möjlighet till reellt inflytande över sin utbildning, efter ålder och mognad är begränsad. Skolan bör genomföra strukturerade insatser för att utveckla elevinflytandet.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

I Alfredshälls förskola gäller samma profil som för hela enhet Alfredshäll, nämligen kommunikation, värdegrunden, rörelse och hälsa samt portfolio. Alfredshälls förskola har en arbetsplan med mål för verksamheten som är tydligt kopplade till de nationella och kommunala målen. I samtalen med personal och genom observationer kan inspektörsteamet konstatera att läroplanen för förskolan inte utgör ett självklart styrinstrument för all personal i den dagliga verksamheten. Ledningen uppger att personalen har olika grad av kunskap och medvetenhet om förskolans uppdrag och om målen i läroplanen för förskolan men att läroplanen har börjat bli ett tydligare styrinstrument för arbetet i förskolan. Personalen säger sig ha svårt att få tid till planering och pedagogiska diskussioner och önskar mer tid till detta. Inspektörsteamet bedömer att skolledningen genom att föra pedagogiska diskussioner tillsammans med personalen kan ge stöd och utmaningar för att läroplanen ska bli ett tydligare styrinstrument för verksamheten.

Ledningen arbetar aktivt för att sammansättning och antal barn i grupperna är väl avvägd. Personalen är delaktig i organiseringen av den pedagogiska verksamheten. Dock uppger personalen att antalet barn i barngrupperna har ökat på senare tid och att det är svårare att räkna till för varje barn. Inspektörsteamet tar inte ställning till antalet barn i grupperna men det är av vikt att ledningen tillser att grupperna har en sammansättning där hänsyn är tagen till barnens ålder, kön och behov och att personal finns i rimlig omfattning.

Alfredshälls förskola följer samma tydliga rutiner för att identifiera barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling som Alfredshällskolan. Ledningens förhållnings-sätt är att åtgärder skall sättas in så tidigt som möjligt. Biträdande rektorn har regelbundna träffar med förskolans personal där en genomgång av barn i behov av särskilt stöd sker. Ett fåtal barn har annat modersmål än svenska men förskolan erbjuder inga aktiviteter för att ge modersmålsstöd till dessa barn. Där- emot erbjuds barnen fler timmar på förskolan. Inspektörsteamet vill göra förskolan uppmärksam på att det är av vikt att barnen får möjlighet att både utveckla det svenska språket och sitt modersmål.

Verksamheten utgår från lek, skapande och glädje för att stimulera barns utveckling och lärande. Föräldrarna informeras fortlöpande om det egna barnets trivsel och utveckling genom den dagliga kontakten. Barnens utveckling och lärande följs genom observationer och dagboksanteckningar. Även på förskolan är ett arbete påbörjat för att införa individuell utvecklingsplan och portfolio.

Förskolan har således metoder för att följa barns utveckling och lärande, dock sker inte detta systematiskt. Det framkom i samtalen att inte alla föräldrar erbjuds utvecklingssamtal och personalen ansåg att den dagliga kontakten är av sådan kvalitet att det saknas grund för att genomföra utvecklingssamtal.

De flesta barnen på Alfredshälls förskola fortsätter till förskoleklassen på Alfredshällskolan. Det finns välfungerande rutiner för samverkan och övergång och övergången sker individanpassat och flexibelt.

I Alfredshällskolan finns lokala bearbetningar av kursplanerna som personalen gemensamt arbetat fram. Flertalet av eleverna på Alfredshällskolan börjar årskurs 7 på Bjärehovskolan. För att säkra elevernas möjlighet att nå kunskapsmålen i årskurs 9, har ett samarbete kring framtagandet av lokala bearbetningar av kursplanerna påbörjats tillsammans med Bjärehovskolan. Samarbetet sker i ämnet matematik och det finns en ambition och önskan att utveckla ett samarbete även i övriga ämnen. Inspektörerna anser att det är av vikt att en ökad samverkan mellan Alfredshällskolan och Bjärehovskolan kommer tillstånd för att säkra kontinuiteten i elevernas lärande.

På Alfredshällskolan har man för avsikt att revidera och utveckla skolans lokala bearbetningar av kursplanerna för att de ska utgöra ett tydligare stöd för lärandet. Inspektörsteamet bedömer att de lokala bearbetningarna av kursplanerna i hög grad har fokus på mål att uppnå och bör utvecklas för att även inbegripa mål att sträva mot. Vid besöket framkom i de olika samtalen och genom observationer, att det varierar mellan lärarna huruvida de har kursplanerna till grund för sin planering eller om planeringen till vissa delar grundar sig på läroböckerna eller traditioner på skolan. Inspektörsteamet vill göra skolan uppmärksam på att det är av vikt att samtliga pedagoger följer gällande nationella styrdokument för att nå helhet i utbildningen. Genom att fortsätta det gemensamma arbetet kring de lokala bearbetningarna torde detta bidra till att öka och stärka en gemensam kunskapssyn på skolan.

Skolan har åldershomogena klasser och varierande grad av samarbete sker mellan klasserna. Mestadels sker arbetet inom den egna klassen men inspektörerna såg också exempel på flexibla lösningar inom och mellan klasser. Arbetet förligger då i olika grupper och konstellationer och lärarna anstränger sig att finna elevernas lärostilar och anpassa undervisningen och studietakten till dessa. Fritidshemsaktiviteter är insprängda under skoldagen för att bl.a. varva teori och praktik. Inspektörsteamet erfor en lugn och harmonisk arbetsmiljö med motiverade och aktiva elever.

Tydliga och välfungerande rutiner finns för att identifiera barn och elever i behov av stöd i sin utveckling. En kartläggning av kommande behov görs i samtliga klasser i slutet av varje termin, bevakning sker genom elevvårdsteamet som träffas varannan vecka och vid behov kallas till elevvårdskonferens, som leds av rektorn. För att stämma av elevernas behov och kunskapsutveckling används bland annat tester och diagnoser. Åtgärdsprogram upprättas och följs upp tillsammans med föräldrar och elever. En studieplan upprättas för de elever som är i behov av detta. I förskoleklassen gör specialläraren tester och diagnoser på samtliga 6-åringar för att kartlägga elevernas språkutveckling. Specialpedagogen på skolan arbetar med läsinlärning, matematiskt stöd och handledning av personal medan specialpedagogen från den centrala resursenheten arbetar med

andra former av stöd. Båda förlägger sin huvudsakliga undervisning i den grupp som barnet eller eleven tillhör.

Arbetssätten på skolan varierar från att till stor del styras av läroboken till arbete med teman, där elevernas möjlighet till inflytande och ansvar är något större. I samtalen med eleverna framkom att de tycker om att arbeta med teman eftersom de anser sig ha större möjlighet till ett varierat arbetssätt då, både ensamma och i grupp. Någon gång per läsår brukar hela skolan arbeta med ett gemensamt tema som pågår under en eller flera dagar. Det förekommer också tematiskt arbetssätt på skolan där även praktisk och estetisk verksamhet integreras i temarbetet. Inspektörsteamet konstaterar dock att arbetssätten på Alfredshällskolan bör utvecklas till att vara mer problematiserande för att öka elevernas färdigheter i problemlösning och reflektion. Samarbetet mellan förskoleklassen och grundskolan har ökat och de har ibland gemensamma teman där pedagogernas olika kompetenser tas tillvara. Till exempel arbetar skolans bildpedagog även med fem-åringarna i förskolorna. I förskoleklassen tar pedagogerna vara på barnens idéer för att bestämma vilket tema man skall arbeta med. Pedagogerna betonar leken starkt för barnens lärande och vikten av att kombinera individuell lek med gruppaktiviteter.

Utvecklingssamtal äger rum minst en gång per termin och är enligt föräldrar och elever välfungerande och framåtsyftande. Man följer upp tidigare överenskommelser och sätter upp nya mål för eleven. För att tydligare kunna dokumentera och följa elevernas kunskapsutveckling pågår ett utvecklingsarbete med att införa individuell utvecklingsplan samt portfolio. För övrigt används de nationella ämnesproven i skolår 5 samt olika tester och prov för att bedöma elevernas kunskapsutveckling. Inspektörsteamet kan konstatera att rutinerna är otydliga för att systematiskt följa och bedöma elevernas kunskapsutveckling.

Skolan har välfungerande samverkan med omvärlden och föreningsliv, i årskurs 6 har eleverna en veckas praktisk yrkesorientering.

Sammanfattningsvis används lek och skapande på Alfredshälls förskola för att stimulera barnens utveckling och lärande och personalen arbetar för att barnen skall utveckla sina emotionella, språkliga, sociala och motoriska förmågor. Dock bedömer inspektörsteamet att läroplanen för förskolan inte utgör ett självklart styrinstrument och stöd för personalen i den dagliga verksamheten. Ledningen bör skapa möjlighet till pedagogiska diskussioner för en ökad medvetenhet kring kopplingen mellan läroplan, planering och verksamhet för att läroplanen skall utgöra ett stöd och en styrka i verksamheten. Vidare skall utvecklingssamtal erbjudas samtliga föräldrar i förskolan. Det påbörjade arbetet med att systematiskt följa barns utveckling och lärande bör fortsätta.

Inspektörsteamet bedömer att undervisning av god kvalitet pågår på Alfredshällskolan samt att organisationen är flexibel och fungerande för att möta elevers olika behov. Ett systematiskt arbete av god kvalitet pågår för att identifiera, möta och åtgärda barn och elever i behov av stöd såväl på förskolan som på skolan. Det är angeläget att en ökad samverkan mellan Alfredshällskolan och Bjärhovskolan kommer tillstånd för att säkra kontinuiteten i elevernas lärande. Vidare har de lokala bearbetningarna av kursplanerna i hög grad fokus på mål att uppnå och kan utvecklas för att även inbegripa mål att sträva mot. För att nå helhet i utbildningen är det av vikt att samtliga pedagoger följer gällande natio-

nella styrdokument och att arbetssätten på Alfredshällskolan utvecklas så att eleverna i högre grad får träna förmåga till kritiskt tänkande och problemlösning.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

Den administrativa enheten Alfredshäll omfattar, förutom grundskola och skolbarnsomsorg även två förskolor. Antalet årsarbetare i skolan med huvudsakligen pedagogiska arbetsuppgifter är 25. För ledning av enhet Alfredshäll bildar rektorn tillsammans med biträdande rektorn ett team. De har arbetat som skolledare på enhet Alfredshäll sedan 1999. Rektorn har genomgått den statliga rektorsutbildningen och för biträdande rektorn pågår denna utbildning. Förvaltningschefen kallar till chefsgruppsmöten en gång per månad. I chefsgruppen ingår förutom chefer i skolan även chefer från kultur, fritid och kostherterna, ca 14 personer. Mestadels handlar mötena om ekonomiska och strukturella frågor. I slutet av chefsgruppsmötena finns tid avsatt för skolspecifika frågor. Rektorerna säger sig ha ett bra stöd från förvaltningsledningen såväl som från chefsgruppen.

Rektorn har det övergripande ledningsansvaret för den pedagogiska, personalledande och administrativa utvecklingen på skolan. Den pedagogiska ledningen i grundskolan och skolbarnsomsorgen drivs av rektorn medan biträdande rektorn har ett pedagogiskt ledningsansvar riktat mot förskolan. Biträdande rektorn arbetar 50 procent med ledningsuppgifter och 12,5 procent med administrativa frågor rörande personal och ekonomi. Rektorn ser som en viktig del i sitt ledningsansvar att följa upp hur eleverna utvecklas kognitivt och psykosocialt, relationen mellan lärare och elev samt vilken betydelse det har för elevens resultat.

För övrigt uppger elever, föräldrar och personal att rektorerna är väl förtrogna med verksamheten och utgör ett bra stöd för verksamheten. Skolan har organiserade och regelbundet återkommande möten för planering och pedagogiska diskussioner. Dock uppger lärarna att rektorn oftast driver praktiska frågor, värdegrunds- och hälsofrågor och lärarna efterfrågar mer diskussioner kring kunskaper och ämnen. Som stöd för det pedagogiska arbetet bearbetas inte i nämnvärd omfattning de nationella och lokala styrdokumenterna på ett djupare plan.

Skolans och förskolans kvalitetsarbete innefattar egna och kommungemensamma utvärderingar varje läsår. Kommunens modell för systematisk utvärdering utgör ett stöd på ledningsnivå och fungerar också som underlag till skolans kvalitetsredovisning. Däremot har utvärderingen ringa betydelse på pedagogisk

nivå. Skolan och förskolans mål, rutiner och processer är mycket väldokumenterade men mångfalden och en otydlig struktur gör att dokumentationen är svåröverskådlig. I detta avseende kan skolans och förskolans kvalitetsarbete förbättras. Vidare bedömer inspektörsteamet att en tydligare struktur även torde förbättra skolans och förskolans rutiner avseende det systematiska kvalitetsarbetet och möjligheten att involvera personalen.

Skolans och förskolans utvecklingsinsatser riktas i huvudsak mot att införa individuell utvecklingsplan och portfolio för samtliga elever, miljö och arbetsmiljöarbetet samt arbetet med Alfredshällsprofilen.

Biträdande rektorn med ansvar för förskolan har utbildning för och mångårig ledarerfarenhet av förskoleverksamhet. Personalen anser att den biträdande rektorn är synlig, tillgänglig och väl förtrogen med verksamheten. Ledningsorganisationen är tydlig och personalen känner stöd från ledningen. Personalen upplever det som en fördel att närmsta chef har verksamhetsbakgrund och är väl insatt i förskolefrågorna.

Sammanfattningsvis är ledningen på Alfredshällskolan väl förtrogen med den dagliga verksamheten, tar ansvar för de övergripande funktionerna som beskrivs i läroplanen samt har en ambition att kontinuerligt utveckla verksamheten. Arbetsmiljöarbetet på skolan och förskolan är av god kvalitet och drivs medvetet och aktivt av skolledningen. Inspektörsteamet bedömer dock att det pedagogiska ledarskapet bör stärkas på så sätt att personalen får så väl utmaningar som stöd i de pedagogiska diskussionerna samt att dessa i högre grad får fokus på lärande. Vidare bör skolledningen arbeta fram en tydligare struktur för kvalitetsarbetet på enhet Alfredshäll samt göra kvalitetsarbetet mer systematiskt. Det är av vikt att personalen blir delaktig i kvalitetsprocessen och i enhetens förbättringsarbete.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

I enhet Alfredshäll finns pedagogisk verksamhet och utbildning att tillgå till och med årskurs 6. Inom enhet Alfredshäll är efterfrågan på barnomsorgsplatser stor, dock har plats kunnat erbjudas inom fyra månader. Personalen är delaktig vid sammansättning av barngrupper och man försöker ta hänsyn till barnens ålder, kön och andra behov som barnen eller familjerna har. Förskolan förändrar gruppindelningar för att möta behoven och få rimliga gruppstorlekar. Den all-

männa förskolan för fyra- och femåringar samt barn till arbetssökande och föräldralediga ingår i den ordinarie verksamheten på enhetens förskolor. Detta har medfört att gruppstorlekarna i visst mått har ökat.

Som språkval erbjuds tyska, franska och spanska. Elevens val erbjuds på Alfredshällskolan med syfte att ge eleverna möjlighet till breddning och fördjupning av sina kunskaper i ett eller flera ämnen.

Vidare framkom att förskoleklassen hämtas med buss för att åka till simhallen en gång i veckan. För detta fakturerar Lomma kommun föräldrarna 400 kronor per läsår. Det förekommer också att smärre summor samlas in vid studieresor, utflykter etc.

Inspektörsteamet anser att funktionshindrade har likvärdig tillgång till utbildning på enhet Alfredshäll samt att skolan och förskolan har en god beredskap att möta olika behov hos barn och elever.

Elever och föräldrar informeras om utbildningen genom till exempel föräldramöten, föräldraråd, utvecklingssamtal, skriftlig information från rektorn samt genom skolans hemsida.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörsteamet att elever och föräldrar har tillgång till utbildning, information och valfrihet i erforderlig omfattning samt att Alfredshällskolan tillgodoser elevernas behov av utbildning. Vidare bedömer inspektörsteamet att enhet Alfredshälls förskoleverksamhet finns i den omfattning och med den valfrihet som föreskrivs. Vidare påpekar inspektörsteamet att undervisningen i förskoleklass och grundskola skall vara avgiftsfri. Skolan behöver därför se över sina rutiner vid insamlandet av medel till studieresor. Kostnaden för föräldrar gällande simundervisning är inte acceptabel.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

I Alfredshälls förskola har 40 procent av personalen förskolläraryr utbildning medan övrig personal saknar pedagogisk högskoleutbildning. Ledningen har som ambition att på sikt öka antalet förskollärare i verksamheten. Personaltätheten är 6.25 barn per årsarbetare för barn i åldrarna 1-5 år.

I Lomma kommun arrangeras så kallade yrkesträffar en gång per termin. Där ges yrkesspecifik kompetensutveckling samt möjlighet till pedagogiska diskussioner och erfarenhetsutbyte. För övrigt ingår Alfredshälls förskola i enhetens gemensamma kompetensutvecklingsplan och kompetensutvecklingen har varit inriktad på till exempel individuell utvecklingsplan, portfolio, barns språkutveckling och Reggio Emilia-pedagogik.

Lokalerna är ändamålsenliga, av god kvalitet och med utrymme för fri lek, rolllek, skapande verksamhet, avslappning m.m. Det finns god tillgång och ett vari-

erat utbud av material på förskolan. Utemiljön är varierande och ändamålsenlig dessutom finns god tillgång till grön- och naturområden i direkt närhet till förskolan.

I Alfredshällskola har samtlig personal adekvat utbildning för de tjänster som de innehar. Skolan använder sig även av lärare utbildade i ämnena, idrott, musik och slöjd.

En kompetensutvecklingsplan arbetas fram ur ett treårsperspektiv genom inventering av personalens behov och med avstämning vid medarbetarsamtalen. Kompetensutveckling erbjuds på enhets- och individnivå. Stor del av kompetensutvecklingen riktas mot pågående utvecklingsarbeten som till exempel den individuella utvecklingsplanen, portfolio samt rörelse och hälsa.

Skolan tillhandahåller läromedel i tillräcklig omfattning och av god kvalitet för att kunna genomföra en tidsenlig utbildning. Skolan har ett nytt välutrustat bibliotek med arbetsplatser för eleverna utrustade med datorer. Det finns även boklådor i klassrummen. Skolan använder sig även av kommunbiblioteket i Bjärred.

Skolans lokaler har en spännande arkitektur och är ändamålsenliga ur pedagogisk synvinkel. Klassrummen är ljusa och välutrustade och i skolans matsal finns tillgång till en scen. Alla klassrum har ett grupprum vilket ger goda möjligheter att tillgodose olika behov och lärostilar.

Sammanfattningsvis gör inspektörsteamet bedömningen att Alfredshällskola använder sig av förskollärare, lärare och fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de skall bedriva. Vidare bedömer inspektionsteamet att det på Alfredshälls förskola övervägande finns personal med sådan utbildning eller erfarenhet att barnens behov av omsorg och god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses samt att det finns ändamålsenliga lokaler av mycket god kvalitet, material och annan utrustning som behövs för en tidsenlig verksamhet. Kompetensutveckling erbjuds utifrån aktuella utvecklingsområden eller individuella behov. På skolan finns resurser för att eleverna skall ha möjlighet att nå de nationella målen. Inspektörerna gör bedömningen att skolans lokaler, datorer och annat pedagogiskt material håller sådan standard att eleverna kan erbjudas en fullgod tidsenlig utbildning.

Sammanfattande bedömning

Inspektörsteamet bedömer att verksamheten i Alfredshälls förskola och Alfredshällskolan övergripande är av god kvalitet. Förskolan och skolan arbetar på ett mycket positivt sätt med värdegrundsfrågorna och utvecklar en trygg miljö. Ledning och personal på förskolan har ett förhållningssätt som medför att verksamheten anpassas efter barns och familjers olika behov samt efter förändringar med utgångspunkt i kö, ålder och kön. Enhet Alfredshäll har god tillgång till resurser gällande lärarkompetens, lokaler och läromedel.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- de nationella målen för utbildningen bör göras kända för elever och föräldrar,
- elevernas reella inflytande över sin utbildning,
- förskolans verksamhet skall organiseras på ett sådant sätt att barnen garanteras en säker vistelse under hela dagen,
- pedagogiska ledarskapet så att detta bidrar till ökad medvetenhet om nationella styrdokument och dess koppling till den dagliga verksamheten i förskola och skola,
- utvecklingssamtal bör erbjudas alla föräldrar på Alfredshälls förskola,
- handlingsplanen för att motverka alla former av kränkande behandling bör kompletteras för att även omfatta kränkningar mellan vuxen och elev samt elev och vuxen,
- pedagogiska ledarskapet bör kraftfullare driva lärande och kunskaper utifrån de nationella styrdokumenterna och
- kvalitetsarbetet så att detta blir en naturlig del i skolornas utvecklingsarbete och så att personal, elever och föräldrar involveras i högre grad.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Avgifter i samband med bussresor till simhall och insamlande av medel för studieresor är inte tillåtet (2 b kap. och 4 § skollagen).

Datum	Ort
2005-03-04	Lund

Ebba Svartz

Per Ingvar de la Motte